

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY DO PROGRAMU NAUCZANIA „SPOTKANIA Z FILOZOFIĄ”

DLA KLAS TECHNIKUM: 1KB, 1pA, 1fA

Wymagania na oceny uwzględniają zapisy podstawy programowej z 2018 r. oraz zmiany z 2024 r., wynikające z uszczuplonej podstawy programowej.

Wymagania na ocenę wyższą obejmują również wymagania na ocenę niższą.

Numer i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
1. Czym jest filozofia? Definicja i działy filozofii	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pochodzenie nazwy „filozofia” • wymienia dziedziny filozofii: filozofia przyrody, ontologia, epistemologia, etyka, estetyka logika 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy myślenia filozofa: od zdziwienia do prawdy • podaje cechy pytania filozoficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim jest filozof i jak myśli • odróżnia pytania filozoficzne od innych rodzajów pytań 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje pytania filozoficzne • wyjaśnia zagadnienia bezinteresowności poznania 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje własne wyjaśnienie zagadnienia bezinteresowności poznania • bierze udział w dyskusji na temat znaczenia filozofii w życiu człowieka
2.3. Myślenie filozoficzne, potoczne, naukowe. Rodzaje myślenia	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: <i>światopogląd, myślenie potoczne, ideologia, myślenie mityczne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między filozofią a religią, sztuką i nauką 	<ul style="list-style-type: none"> • na przykładzie znanej ideologii określa, czym różni się ona od filozofii” • charakteryzuje zjawisko konformizmu poznawczego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na współczesne przykłady obecności myślenia mitycznego • wyjaśnia, na czym polega banalność zła według Hanny Arendt 	<ul style="list-style-type: none"> • z uwzględnieniem tekstu Kanta "Czym jest oświecone myślenie?" tworzy wypowiedź piętnującą lenistwo intelektualne

<p>4. Czy światem rządzą zasady? <i>Arché</i> i początki filozofii</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia określenie „filozofowie przyrody” objaśnia znaczenia słowa <i>archē</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> • kojarzy imiona jońskich filozofów przyrody (Tales, Anaksymander, Anaksymenes) z przyjętymi przez nich zasadami (woda, bezkres, powietrze); 	<p>uzasadnia koncepcje <i>arché</i> u filozofów jońskich i Pitagorasa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje argumenty na rzecz własnego rozumienia <i>arché</i> <p>wyjaśnia znaczenie najważniejszych osiągnięć <i>pierwszych filozofów</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat zasadności poszukiwania <i>arché</i>
<p>5.6. Lepsza jest zmienność czy stałość? Heraklit kontra Parmenides</p>	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia koncepcje <i>archéw</i> filozofii Heraklita i Parmenidesa • wie, czego dotyczy pierwszy spór filozoficzny 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza argumenty Heraklita za zmiennością rzeczy, wyjaśnia słowa "wszystko płynie" • zna założenia stałości Parmenidesa 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie podręcznika tworzy dialog pomiędzy Heraklitem a Parmenidesem 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza przykłady zastosowania koncepcji wariabilizmu i statyzmu w myśleniu codziennym 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat przewagi jednego ze źródeł poznania: doświadczenia lub rozumu
<p>7. Świat składa się z atomów. Grecy i początki nauki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy koncepcji atomizmu u Demokryta 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice w pojmowaniu bytu przez Leucypa i eleatów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy metody empirycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje różne koncepcje <i>arche</i> wypracowane przez filozofów starożytnych z uwzględnieniem teorii atomistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozważa kwestię wolności woli w świecie zdeteminowanym przez atomy
<p>8. 9. Sokratejska droga do wiedzy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia krótko wydarzenia z życia Sokratesa, wie, kim byli sofisci 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg dialogu sokratejskiego i jego cel. 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje słowa Sokratesa "wiem, że nic nie wiem" biorąc pod uwagę metodę majeutyczną. 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem tekst filozoficzny "Sokrates o swojej metodzie majeutycznej" 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy przykład dialogu zgodnie z metodą sokratejską

10. Obrona Sokratesa	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza poznany fragment 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje najważniejsze treści "Obrony Sokratesa" 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia kontrargumenty Sokratesa użyte w mowie obrończej. • wie, co jest źródłem zła według Sokratesa 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, wybór Sokratesa- popełnienie samobójstwa w kontekście jego filozofii człowieka • Wyjaśnia przyczyny skazania filozofa na śmierć. w kontekście kulturowym i historycznym 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie tworzy wypowiedź na temat „Dlaczego ludzie czynią zło?”
11. Sokrates jako twórca etyki	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia auto-refleksję (hasło „poznaj samego siebie”) • rozumie słowo etyka 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje terminy: psychē, aretē, daimonion jako kluczowe terminy filozofii Sokratesa; 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia terminy: psychē, aretē, daimonion jako kluczowe terminy filozofii Sokratesa; 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje filozofię Sokratesa w kontekście jego życia i postawy moralnej; 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia intelektualizm etyczny i stojące za nim racje.
12. Alegoria jaskini u Platona	<ul style="list-style-type: none"> • zna treść tekstu o alegorii jaskini • zna pojęcie idei 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy świata idei i świata cieni • zna najważniejsze idee Platona 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje tekst o alegorii jaskini- świat idei i świat rzeczy/ cieni 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje przekształcenia platońskiej teorii poznania względem filozofii Sokratesa 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje na przykładzie z codziennego życia różnice pomiędzy światem materialnym a światem idealnym
13. Poznanie świata według Platona	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia poznanie zmysłowe od poznania opartego na wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie "czystego myślenia" i "rzeczywistości obiektywnej" • wyjaśnia związek powyższych pojęć z ideami Platona 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia mniemanie od poznania • wyjaśnia pochodzenie duszy ludzkiej i to jak funkcjonuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia , na czym polega proces anamnezy 	<ul style="list-style-type: none"> • podsumowuje najważniejsze osiągnięcia Platona

14. Etyka Platona	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sfery duszy i ich cechy według Platona 	<ul style="list-style-type: none"> wie, co znaczy określenie "miłość platoniczna" wskazuje jego sens potoczny i źródłowy 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia platońskie znaczenie miłości i przyjaźni w życiu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie absolutyzmu moralnego 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia platońską koncepcję człowieka i rekonstruuje argument na rzecz nieśmiertelności duszy z jej podobieństwa do wiecznych idei
15.16..Jak poznać świat różnorodnych rzeczy? Realizm metafizyczny Arystotelesa	<ul style="list-style-type: none"> opisuje koncepcję realizmu metafizycznego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia arystotelesowską krytykę teorii idei wskazuje na Arystotelesa jako na myśliciela łączącego wiedzę filozoficzną i naukową 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje dualizm jako koncepcję filozoficzną wymienia rodzaje przyczyn i określa koncepcję celowości natury 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między myślą Platona i Arystotelesa w kwestii teorii wiedzy i metafizyki uzasadnia występowanie różnych dualizmów w systemie Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> podaje argumenty przeciw koncepcji celowości natury omawia rodzaje przyczyn na przykładach innych niż omawiane w podręczniku i na lekcji
16.17 Gdzie znajduje się złoty środek? Szczęśliwe życie według Arystotelesa	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia koncepcję eudajmonizmu charakteryzuje podział dóbr w etyce Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje warunki cnotliwego życia w koncepcji Arystotelesa i wymienia rodzaje cnot 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zasadę „złotego środka” jako podstawę cnot etycznych podaje przykłady użycia wyrazów „szczęście” i „dobro” zaczerpnięte ze współczesnego życia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje różnicę w pojmowaniu dobra przez Platona i Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego tylko działania dobrowolne są podstawą do formułowania ocen etycznych
18. 19. Przyjemność czy spokój? Filozofia życia według epikurejczyków w i stoików	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje etykę hedonistyczną na tle koncepcji filozoficznych Epikura rozdziela rodzaje przyjemności w etyce hedonistycznej wymienia typy dzielności według stoików 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje lęków – przeszkód na drodze do szczęścia wskazuje następców etyki epikurejskiej i stoickiej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia stoicką koncepcję szczęścia i zestawia ją z koncepcją epikurejską przedstawia warunki apatii jako stanu duchowej równowagi 	<ul style="list-style-type: none"> podaje możliwe negatywne konsekwencje stanu apatii w rozumieniu stoików 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wypowiedź na temat relacji między spokojem a szczęściem inicjuje dyskusję na temat sensu cierpienia

<p>17.18 Co to znaczy, że coś ma wartość? Wprowadzenie do aksjologii</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, czym zajmuje się aksjologia • podaje sposoby zdefiniowania wartości 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia ogólną definicję wartości • wyjaśnia wartości pozytywne i negatywne oraz wartości deklarowane i realizowane 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia wartości autoteliczne od instrumentalnych, • wyjaśnia, na czym polega relatywizm aksjologiczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega dyalemat moralny i • podaje jego przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia wybrany przez siebie dyalemat moralny
<p>19.20. Co możemy wiedzieć o bogach? Filozofia a religia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dogmat, antropomorfizm, panteizm, ateizm, deizm</i> • omawia krytykę politeizmu w filozofii Platona i Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza argumenty za istnieniem Boga według Tomasza z Akwinu • określa związek między filozofią Platona i Arystotelesa a filozofią myślicieli chrześcijańskich (Augustyn i Tomasz z Akwinu) 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia poglądy na naturę Boga w koncepcjach Kartezjusza, Berkeleyya i Kanta • opisuje relacje między politeizmem, monoteizmem oraz panteizmem 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różnorodność związków między religią a filozofią • dokonuje próby krytyki argumentów na istnienie Boga przedstawionych przez Tomasza z Akwinu 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat znaczenia religii w życiu człowieka

Pozostałe 10 godzin należy do dyspozycji nauczyciela i służą pogłębieniu, uzupełnieniu lub powtórzeniu materiału.